

woensdag

**03.11.2010**

20.00 Kamermuziekzaal

19.15 Inleiding door

Rudy Tambuyser

# TAE-HYUNG KIM

**Schubert, Liszt & Prokofiev**

donderdag

**04.11.2010**

15.00 Kamermuziekzaal



**CONCERTGEBOUW BRUGGE**

## Biografie

De Koreaan Tae-Hyung Kim werd in 2010 laureaat van de Koningin Elisabethwedstrijd voor piano. Dit is slechts de meest recente prestigieuze realisatie in een lange reeks van internationale eerste prijzen. Kim gaf al solorecitals in 's werelds beroemdste zalen en speelde samen met orkesten als het Euroasian Philharmonic Orchestra en het Tokyo Symphony Orchestra. Op dit ogenblik scherpt hij zijn muzikale kwaliteiten verder aan in de München Hochschule für Musik und Theater bij Elisso Wirssaladze.

## Uitvoerder en programma

**Tae-Hyung Kim:** piano

—

**Franz Schubert (1797-1828)**

- Impromptus, D.935 (1827)  
- Nr. 1 in f (Allegro moderato)  
- Nr. 2 in As (Allegretto)  
- Nr. 3 in Bes (Andante – Thema en variaties)  
- Nr. 4 in f (Allegro scherzando)

**Franz Liszt (1811-1886)**

- Sonetto 104 del Petrarca, uit *Années de pèlerinage*,  
Deuxième année: Italie (1846)  
Vallée d'Obermann, uit *Années de pèlerinage*,  
Première année: Suisse (1838)

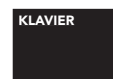
— pauze —

**Sergei Prokofiev (1891-1953)**

- Vier stukken uit *Romeo en Julia*  
- Nr. 1 'Dans'  
- Nr. 5 'Maskers'  
- Nr. 6 'Montagues en Capulets'  
- Nr. 8 'Mercutio'

Sonate nr. 7, opus 83

- Allegro inquieto  
- Andante caloroso  
- Precipitato



Dit concert maakt deel uit van de Scoop-reeks en wordt live opgenomen. Bedankt voor het vermijden van storende geluiden.

## Tae-Hyung Kim in een programma vol tegenstellingen

Alles is relatief. Sinds van de twaalf finalisten van de Koningin Elisabethwedstrijd er nog maar zes gerangschikt worden en de titel van laureaat mogen dragen – met het klimmen van het aantal edities dreigde een devaluatie van de titel – lijkt het bezoek van de vijfde laureaat een bescheiden eer. Maar schijn bedriegt. Dit jaar werd immers de Koreaan Tae-Hyung Kim de vijfde laureaat. En hij is, gemeten naar de weinige maatstaven die in de muziek als objectief kunnen gelden, misschien wel de grootste muzikant die de pianowedstrijd de jongste decennia heeft voortgebracht.

Van Kims wedstrijdprestatie in mei bleven ons vooral Schumann en Brahms bij, maar vanavond serveert hij ons iets helemaal anders: een bloemlezing uit het werk van Franz Schubert, Franz Liszt en Sergei Prokofiev.

Zo'n programma betekent vooral een hoop tegenstellingen. Of wat dacht u van Schuberts verheven Biedermeier-muziek? Van Liszts Centraal-Europees idioom met Franse manieren? Van Prokofievs Russische volksavangarde? Dat alles in handen van een moderne Koreaan die in Duitsland werd gevormd in de grandioze stijl van het 19e-eeuws Moskou? Om maar te zeggen dat er vandaag van de luisteraar veel wordt gevergd.

Schubert bood de vier *Impromptus D.935* begin 1828 aan bij uitgever Schott – in november zou hij sterven. Hij werd, zoals dat vaker ging, niet erg goed begrepen. Schott weigerde de stukken omdat ze te moeilijk waren om echt vlot over de toonbank te gaan. Een slechte reden, maar het was wel waar. Deze stukken zijn niet bestand tegen slechte uitvoerders. Het eerste deel vergt architectonisch inzicht in de schitterende sonatevorm ervan. Het tweede, haast een oud menuet, illustreert het oud-Duitse devies dat

wie zich het lichte wil aanmeten, maar beter thuis kan zijn in het zware. De derde impromptu is gebaat bij een uitvoerder die de achtergrond van Schuberts *Rosamunde* kent, waaraan het thema van deze ragfijne, verraderlijke variaties is ontleend. En de nogal wilde, haast Slavisch aandoende finale, tja, die vergt vingers die een amateur eenvoudigweg niet heeft.

Schuberts *Impromptus* werden pas in 1838 – tien jaar na zijn dood – uitgegeven door Diabelli, die de editie voorzag van een opdracht aan Franz Liszt. Rond die tijd redigeerde Liszt het eerste luik van zijn enorme klaviercyclus *Années de pèlerinage: Première année: Suisse*. Een reeks getoonzette impressies van een reis naar Zwitserland, even voordien ondernomen, die evenwel pas in 1855 werd uitgegeven. Eveneens rond 1838 begon hij te componeren aan het tweede luik, *Deuxième année: Italie*. Later zou een derde deel volgen, *Troisième année*, ondanks het ontbreken van een geografische aanduiding ook grotendeels door Italië geïnspireerd.

*Années de pèlerinage* kan men één van Liszts beroemdste werken noemen, maar het heeft niet erg veel zin: de cyclus is zo groot en bestrijkt een zo groot deel van Liszts carrière, dat hij eigenlijk een mini-oeuvre binnen het oeuvre vormt. Hij illustreert behalve de muzikale evolutie van de componist ook het filosofische pad dat daarmee in zekere zin te vereenzelvigen is. Opvallend verschil tussen *Suisse* en *Italie* is dat in het eerste luik de nadruk ligt op de reisimpressie zelf, terwijl het tweede meer aan literatuur en schilderkunst is gewijd. Een proeve van Liszts inzichten omtrent een soort integratie van de kunsten, een totaalzicht op alle artistieke disciplines met een sterk bewustzijn van het universele mysterie dat die doordoesemt en onderling verbindt.

Tae-Hyung Kim kiest uit deze luiken twee van de meest geliefde stukken: *Vallée d'Obermann* uit *Suisse* en *Sonetto 104 del Petrarca* uit *Italie*. Obermann verwijst naar de gelijknamige, autobiografische roman van de Franse schrijver Sénancour en is een typisch romantische held: de eenzaamheid die de onverschilligheid van de natuur en de wanhoop het hoofd biedt. Een soort Werther, maar dan een die erbovenop komt. *Sonetto 104* is precies wat de titel zegt: een verklanking van het sonnet van Petrarca – het getormenteerd relaas van een onbeantwoorde liefde – en van de gewaarwordingen van de componist daarbij. Zelf mocht Liszt overigens niet klagen; hij was in Italië met Marie d'Agout, de bevallige gravin die hij bij Chopin had ontmoet en met wie hij drie kinderen zou hebben.

Met Prokofiev duiken we niet alleen een ander tijdvak, maar ook een ander sonoor universum in. Zijn *Pianonate nr. 7* uit 1942 is de middelste van de drie zogenaamde oorlogssonates, geschreven niet zo lang na Prokofievs vrijwillige terugkeer naar het nochtans betrekkelijk ongezellige Rusland van Stalin. De zevende sonate, destijds door Svjatoslav Richter gecreëerd, is veruit de beroemdste van de negen. Prokofievs beproefde recept: lyrische ontboezemingen combineren met luchtige, assertieve of ronduit impertinente commentaar. Of ze baldadig aan flarden scheuren, zonder er evenwel zijn gevoel voor wrange humor, stijl of zin voor fraaie sonoriteit bij te verliezen. Een soort '*Dreaming of a white Christmas* meets *Le Sacre du Printemps* meets Frank Zappa'.

Tae-Hyung Kim laat Prokofievs sonate voorafgaan door vier delen uit zijn hoogst populaire ballet *Romeo en Julia*, namelijk de nummers 1 (*Dans*), 5 (*Maskers*), 6 (*Montagues en Capulets*) en 8 (*Mercutio*). De vrees

die de rechtgeaarde liefhebber moet bekruipen wanneer er pianoreducties zullen gespeeld worden, is hier op niks gebaseerd. Prokofiev was een uitstekende pianist – en componeerde aan de piano.

Rudy Tambuysen

## Het ontstaan van de Koningin Elisabethwedstrijd

Het was de beroemde Belgische vioolvirtuoos Eugène Ysaÿe die in november 1927 het 'Comité voor Publicatie en Promotie van de Belgische Muziekunst' oprichtte waaruit later de Koningin Elisabethwedstrijd zou ontstaan. Op 6 oktober 1928 verkreeg Charles Houdret, de 'manager' van dit comité, dat Koningin Elisabeth er 'beschermvrouwe' van werd en ontstond het idee om ook een Muzikale Stichting in het leven te roepen, wat in 1929 ook effectief gebeurde. Houdret werd beheerder-directeur en slaagde er in meer dan 69 miljoen Belgische franken aan giften (van Brugmann, Coppée, Empain, Lambert, Henri Le Boeuf, Solvay, Stoclet en vele anderen ...) te verzamelen en aldus de financiële basis te leggen voor de toekomstige wedstrijd. Ysaÿe overleed in 1931. Henri Le Boeuf, die in 1927 de Filharmonische Vereniging van Brussel stichtte, stierf in 1935. In 1936 begon Houdret met de concretisering van een internationale vioolwedstrijd volgens de ideeën van wijlen Ysaÿe. Die wedstrijd werd voor het eerst georganiseerd in 1937 met de steun van de erven Ysaÿe en van de Filharmonische Vereniging. De prestigieuze jury, waarin beroemde violisten als Szigeti, Thibaud en Crickboom zetelden, werd voorgezeten door generaal Buffin de Chosal. Het voormalige N.I.R.-orkest werd geleid door de dirigent-stichter Franz André. Niemand minder dan David Oistrakh werd eerste laureaat. Een schot in de roos zou later blijken. Maar geen enkele Belgische deelnemer bereikte de finale. Dit was de directe aanleiding tot de oprichting van de 'Muziekkapel Koningin Elisabeth' (ingehuldigd in 1939). Na het spectaculaire succes van deze eerste wedstrijd besloot Houdret, tot ergernis van de erven Ysaÿe, zich niet te beperken tot een vijfjaarlijkse vioolwedstrijd, zoals aanvankelijk de bedoeling was. Het jaar daarop werd een pianowedstrijd georganiseerd. Met pianisten zoals Casadesus, Ciampi, Rubenstein,

Gieseking en Rummel in de jury, werd ook deze eerste pianosessie van 1938 een groot succes. Een belangrijke vernieuwing was de uitvoering van een onuitgegeven werk na slechts een week studie in afzondering (koningin Elisabeth stelde daarvoor kamers in haar kasteel Stuyvenberg ter beschikking, later werd dat de muziekkapel in Argenteuil). Het eerste verplichte werk was een pianoconcerto van de Belgische componist Jean Absil. Eerste laureaat werd de later al even beroemde Russische pianist Emil Guilels. Bekend geworden en gebleven finalisten waren nog Moura Lympany en Arturo Benedetti Michelangeli. De oorlogsgeschiedenis van deze wedstrijd is stof voor een afzonderlijk artikel. Na de oorlog bleek het niet langer nodig de naam van Ysaÿe te behouden. Koningin Elisabeth, die ooit vioolles kreeg van Ysaÿe, aanvaardde de hoge bescherming van de wedstrijd en deze startte opnieuw als Elisabethwedstrijd met een eerste sessie viool (1951), onder de supervisie van Marcel Cuvelier, de directeur van de Filharmonische Vereniging, en gepatroneerd door graaf de Launoit.

Wie meer wil weten over de verdere geschiedenis van dit prestigieuze concours wordt de lectuur van *Aan de muziek*, waaruit bovenstaande gegevens afkomstig zijn, ten zeerste aanbevolen.

Johan Huys



De laureaten van de Ysaÿewedstrijd in 1938.

## Tae-Hyung Kim in de pers

Heel eerlijk: wat er gisteren op de vierde finaledag van de Koningin Elisabethwedstrijd voor piano is gebeurd, had ik enigszins zien aankomen. We konden getuige zijn van een 'Grote Gebeurtenis' zoals ze niet alleen in de wedstrijd, maar ook in het reguliere concertleven maar zelden voorkomen. Zelden, niet nooit.

Wie de halve finaleproef van Tae-Hyung Kim had gehoord, meer bepaald zijn *Phantasiestücke, opus 12* van Schumann, kon weten dat als dit talent, dit verstand, deze volkomen evenwichtige empathie ook in de finaleproef zo'n ideaal verbond konden aangaan, er iets moois te gebeuren stond. Voor wie het zich zoals Kim kan permitteren, is Brahms' *Eerste Pianoconcerto* een ideaal vehikel. De grote moeilijkheden ervan – zeer verregaande virtuositeit, die nochtans niet geëxposeerd kan worden in de traditionele zin, het opbouwen van enorme spanningsbogen, cruciaal belang van een nabije, kamermuziekachtige omgang met het orkest en de noodzaak van een zeer goed oor, dat het mogelijk moet maken om zelfs in Brahms' vaak dikke orkestratie hoorbaar te blijven – die moeilijkheden, dus, worden troeven in de handen van Kim.

Ik ga geen poging wagen om te beschrijven wat hij met het Brahms-concerto heeft gedaan: je mag als concertganger van geluk spreken als je zo'n ervaring, bij willekeurige keuze uit het muziekaanbod, enkele keren in je leven meemaakt. Let wel: u kent nu alvast Tae-Hyung Kim, u kan het toeval dus een handje helpen. (...) Het was aandoenlijk om de musici-commentatoren op radio en tv over elkaar heen te zien vallen, amechtig op zoek naar superlatieven en adjectieven om hun verbazing en vervoering te beschrijven, af en toe zelfs tranen van emotie verbijtend. Alsof dit soort musiceren zonet uit de lucht

was komen vallen. (...) De Brahms die we hebben gehoord, doorstaat dan ook de vergelijking met de grote interpretaties uit de opnamegeschiedenis – en overtreft vele ervan. Dankuwel, Tae-Hyung Kim, en proficiat met de mooiste zege sinds Repin het vioolconcours van 1989 won.

— Rudy Tambuysen op [www.knack.rnews.be](http://www.knack.rnews.be),  
27.05.2010: Vierde finaleavond

## In de kijker



Baiba en Lauma Skride © Marco Borggreve



Piotr Anderszewski © Marc Ribes

zo 14.11.10 / 15.00 / Kamermuziekzaal  
**Baiba Skride & Lauma Skride /  
Mozart, Schumann, Prokofiev**

Over Baiba Skride schreef Die Zeit: 'En dan komt ze de zaal binnen, een meisje dat op golven lijkt te lopen en zo doordacht en verrijnd, zo analytisch en krachtig speelt, dat al wat wild is in deze arena getemd wordt.' Met haar zus speelt ze sonates van Mozart, Schumann en Prokofiev, en werk van Vitolis, een laatromantische componist uit Letland.

vr 19.11.10 / 20.00 / Concertzaal  
**Piotr Anderszewski / Bach & Schumann**

Dat Bach de moderne concertvleugel nooit gekend heeft, beschouwt Piotr Anderszewski niet als een obstakel om er de essentie en tijdloosheid van zijn muziek mee uit te drukken. In dit recital combineert de Poolse sterpianist twee van Bachs zogenaamde *Engelse Suites* met de onnaards mooie, visionaire *Gesänge der Frühe* van Robert Schumann.

In het Concertgebouwcafé kunt u gezellig nagenieten met cultuurliefhebbers en mogelijk ook met de artiesten.

**WWW.CONCERTGEBOUW.BE**  
**+32 70 22 33 02**  
**IN&UIT, 'T ZAND 34, BRUGGE**

